

AKADEMICKÉ BRNO

25.4.1984

2

MLÁDÍ, POEZIE A DIVADLO

S příchodem jara obvykle vzrůstá aktivita zájmové umělecké činnosti naší mládeže. Ti, kdož ji pěstují, účastní se rozličných soutěží a přehlídek, na nichž se představují odborným porotám i širší veřejnosti a vzájemně konfrontují dosažené výsledky i odlišné metody práce.

První akcí tohoto druhu v Brně byla letos městská kola každoroční recitační soutěže jednotlivců i kolektivů Wolkrův Prostějov a po loňské pauze také soutěž divadel malých jevištních forem Šrámkův Písek. Konala se v kulturním domě OKVS Brno II Rubín na Makovského náměstí a pořádaly je společně MěV SSM a Městské kulturní středisko S. K. Neumanna v Brně.

V soutěži interpretů-jednotlivců posuzovala porota vedená Růženou Köttnerovou celkem 35 recitátorů. Jejich dramaturgický výběr zahrnul básně i prózu, a to od autorů domácích i cizích. Vedle tvorby již klasické byli zastoupeni převážně autoři současní /vůbec nejrecitovanějším básníkem byl Jaroslav Čejka/. Většina interpretů, zejména těch zkušenějších, dovedla si najít náročnou předlohu, která skutečně vyjadřovala jejich postoj k současnému světu, a zpravidla také našla odpovídající výrazové prostředky, jimiž by jej sdělila ostatním. Tradičně nejvíce obleslaná I. kategorie /14 - 18 let/ přinesla výkony velmi různorodé kvality a jako celek měla úroveň poměrně slabou. Vítězkou se stala gymnastka Petra Loosová /Ilja Hurník: Budík/ před Janou Zachovalovou a Darjou Strakonovou. Při menší účasti přinesla hodnotnější interpretační zážitky kategorie II./18 - 20 let/. Vyhrály ji společně studentka Romana Slívová /Jiří Wolker: Balada z nemocnice/ a knihovnice Marcela Pecurová /Josef Hanzlík: Do této usmrtěné noční síně/; za nimi skončily Anna Štěpánková a Hana Mannová. V kategorii III. /nad 20 let/, podle očekávání počtem

nejslabší, porota první místo neudělila; na druhém se umístil vysokoškolák Zdeněk Farlaš s přednesem Apollinairova Domu mrtvých a za ním Markéta Skrčená.

Recitační kolektivy, postupující do městského kola přímo, představily se celkem čtyři. Jejich dramaturgické směřování vzalo v úvahu meziválečné básnictví české, současnou domácí produkci včetně autorů přímo z Brna, pokrokové písemnictví světové i původní tvorbu samostatných účinkujících. Dva soubory reprezentovaly divadla poezie středních škol. Lépe se vedlo recitačnímu kolektivu gymnázia na Koněvově ulici, který pod vedením prof. Aleny Šedové s chutí předvedl pořad dnešní mladé české poezie s názvem Generace /při neudělení 2. ceny skončil jako třetí/. Diplom za aktivní přístup k soudobému domácímu básnictví byl udělen dívčímu souboru Osmička gymnázia na Křenové ulici, jenž v režii Lenky Sloukové přednesl pásmo Znovu z díla Miroslava Holuba. Kolektiv Kombinace ZV ROH Vlněna se v programu Úplně prosté téma pokusil propojit nepříliš osobitě verše Růženy Sypénové se známými pasážemi Exupéryho Malého prince a s publicistickými vstupy, rezignoval však zcela na jakékoli divadelní prvky a vystoupení vyznělo staticky nevynalézavě. Bezkonkurenčním vítězem této kategorie WP stal se nepočtený soubor OKVS Brno II Nepojízdná housenka, který na sebe loni v Prostějově upozornil invenčním generačním pohledem na tvorbu Josefa Hory Zahodit všechny hračky pro jedinou. Tentokrát sdělil jeho hrající režisér Miroslav Lopatka v Pádových otázkách po méně známých verších Konstantina Biebla. Netradiční, nepietně nápaditá koláž jeho poetistických a surrealistických textů /s těžištěm v polytematickém Novém Ikarovi/ vystihla jak básníkovu okouzlení exotikou tropů, tak jeho obžalobu válečných jatek a zamyšlení nad nespravedlností kapitalistické společnosti. Nepojízdná housenka v níže až zarmo-

tratiné, dynamicky expresivní a místy snad poněkud zašifrované nabídla právě to, co ostatním skupinám chybělo: schopnost transformovat zvolenou předlohu do skutečné jevištní metafory, znakovou práci s rekvizitou a vůbec nejen odvahu k experimentu, ale i vůli dotvořit jej v ucelený, v dobném slova smyslu provokující scénický tvar. O jeho směrové podobě mohou se osobně přesvědčit i účastníci Akademického Brna.

Pokud jde o Šrámkův Písek, lze říci, že jihomoravská metropole jakožto stálé působišť celé řady experimentujících amatérských souborů ani tentokrát neklamala. I když několik renomovaných kolektivů /Triangl, M-dílina, Pírko, Vadidlo, BIKO aj./ zbytečně chybělo, neměla odborná porota vedená dr. Vítem Závodským s posouzením 12 inscenací 11 souborů snadnou práci. Městské kolo ŠP zůstalo dramaturgicky dostatečně pestré: několikrát byla zastoupena nastudování autorského typu, nechyběla jevištní zpracování prozaických předloh ani představení pro děti, objevil se satirický kabaret i pokus o výměnu úloh mezi jevištěm a hledištěm. Zúčastněné soubory byly co do svých zřizovatelů různého typu /středoškolské, vysokoškolské, závodní, osvětových zařízení apod./ a měly proto ve své práci nejen rozdílné metody a výsledky, ale také odlišné základní podmínky k ní. Některá divadélka nabídla nastudování již umělecky dopracovaná a usazená, jiná předvedla teprve premiérový nebo dokonce jen studijní tvar.

V I. kategorii /soubory působící méně než pět let/ sešlo se soutěžících více, ale kvantita tu automaticky neznamenala kvalitativní přínos. Platilo to tentokrát především pro soubory studentské. Divadelní kroužek gymnázia na Koněvově ulici si v Prvním stání nedokázal poradit se staticností soudního jednání jedné z vědeckofantastických povídek Stanisława Lema. Dívčí skupina DDT z gymnázia na Křenově se v Sumci od Vladimíra Kaliny spokojila za režie Jitky Jachimíkové jen krátkým skečem. Třetí cenu si odnášelo Naivní autorské divadlo z téže školy, a to s hříčkou režisérského herce Jiřího Hnilice Raději dítětem?! - satiricky viděnými lasky jednoho lidského života. Svým charakterem se z pohledy soustřeďující úsilí o netradiční scénické postupy vymykalo nesourodé a zvolené naléhavé téma ilustrativně zjednodušující pásmo hrajícího režiséra Jana Machaly ... a to je fašismus v podání Divadla satiry ZK ROH Pozemních staveb Brno. Soubor Já tu, ty tam OKVS Brno V investoval hodně interpretačního talentu svých členů /diplom na kolektivní hereckou práci/ do inscenace Mezi řečí Parta brusíče Karhana. Koláž textů Ivana Vyskočila a kdysi populární budovatelské hry Vaška Káni, sestavená a režirovaná Zuzanou Minstrovou, vyzněla namísto zamýšlené zdravé provokativnosti chtěně, nekomunikativně a při vůli křečovitě pseudoriginalitě především nudě. I když zdaleka nešlo o vystoupení umělecky zcela dotvořená, prosadily se v dané situaci nejlépe obě inscenace určené dětem. Divadélko Hrnců FV SSM elektrotechnické fakulty VUT uplatnilo svůj smysl pro svěží komediální nadsázku v hudební montáži moderních báchorek brněnského malíře Aloise Mikulky Chrachru brachru, režirované Dagmar Timčovou /2. místo/. Vítězství pak připadlo Školní besídce Domina OKVS Brno I, která v režii Hany Štolbové a s využitím loutkářských postupů skombinovala výstupy z muzikálu Výtečníci s Feldekovými parodicky recesními parafrázemi pohádek o Šípkové Růžence a Sněhurce.

Myšlenkově a umělecky nejpřesvědčivější inscenace přinesla pak kategorie vyspělých souborů. Škola však, že dvě tělesa - Divadlo X MĚKS SKN s barokní lidovou komedií o Františku a Honzíčkovi a Kolektiv OKVS Brno II se Svozilovou dramaturgií Andersenova Člověka a stínu - byla tehdy schopna předvést z připravených premiér jen pracovní ukázky a tudíž nemohla být v regulérní soutěži posuzována. Soubor Cylinder OKVS Brno III se představil dokonce dvěma autorskými inscenacemi. Jedna tvůrčí skupina se v pořadí Byl jsem dvě kořata a hrálo jsem si se mnou obrátila v pojetí režisérského scenáristy Pavla Vašíčka k prozám Maďara Frigyesa Karinthyho, který s mrazivým humorem mj. popsal riskantní operaci vlastního mozku. Poněkud spekulativní, divácky náročné představení, kde herci zviditelňovali projevy pacientova rozvětveného vědomí, vyústilo v nadějeplnou výhru člověka v mezí situaci nad malomyslností a rezignací /3. místo/. Také ono doplnilo program Akademického Brna. Vítězná druhá část Cylinderu prezentovala jakožto výsledek tříleté houževnaté práce nejnovější verzi původního dramatu svého člena Vladislava Dolníka Vlak v 11.26, který ji také režiroval a hrál v ní. Textově koncizní a herecky stylově přesně odhadnutá předloha analyzovala v abstrahující modelové poloze problém společenské pasivity a vyzněla coby výzva k jejímu překonávání. Druhou cenu pak získala Expedice Divadelního studia Josefa Skřivana OKVS Brno IV. Režisér Petr Veselý se volně inspiroval motivy vtipné dětské knížky A. A. Milneho Medvídek Pú. Pítoreskní dobrodružství zvířátek se ve fantazijně poetické i karikaturní rovině proloupla se zájezdem skupiny lidí, čímž vynikly nejen intelektuální hravost, ale též drobné každodenní absurdity.

Závěrečného předávání cen nejlepším /dva důkladné rozborové semináře proběhly tentokrát až dodatečně/ zúčastnila se řada oficiálních hostů. V pořadí Jakoubku, cos měl s tím andělem, sestaveným z díla Josefa Kainara a režirovaným Josefem Henkem, vystoupili zde s živým ohlasem zasloužilá umělkyně Jiřina Švorcová a Alfréd Sirejšek. Předsedkyně SČDU vyslovila se o práci zhlédnutých brněnských amatérských souborů s velkým uznáním.

Vít Závodský

ZMĚNA PROGRAMU

Z organizačních důvodů došlo v programu přehlídky k některým přesunům. V úterňím večeru vystoupilo Visuvaldo. Dnešní program:

18.00 hod.	DIVADLO NA ALBERTOVĚ William Saroyan: V našem kraji jsou lidi zďovřilí
19.00 hod.	KÁMEN DŮRAZU při FF UJEP Brno Symfonie pro znuděné diváky a elektrický proud
19.30 hod.	Divadlo LUMS při FV SSM FS VŠSE Plzeň Michal Hecht: Schýza
21.00 hod.	NEPOJÍZDNÁ HOUSENKA Konstantin Biebl, Miroslav Lopatka: Pádové otázky

Divadlo na Albertově z přírodovědecké fakulty Karlovy Univerzity existuje od r. 1981. Začínalo jako soubor vystupující příležitostně s montážemi poezie, hudby a pantomimy. Tato páma byla připravována především k vystoupením na chmelových brigádách. Soubor měl v té době potíže s členskou základnou - byla dosti nestálá a často se měnila. To neumožnilo vznik skutečného divadla s pevnou koncepcí a jasným cílem. Teprve v září 1983 vznikl 14-členný soubor v podobě, ve které hraje i dnes, a objevil se nápad dělat něco víc než chmelovou revui.

Tak byly inscenovány dvě povídky od Williama Saroyana a vzniklo představení s názvem *V našem kraji jsou lidé zdvořilí*. Proč právě tento autor? Členy souboru zaujal především silný poetický a humanistický náboj v povídkách tohoto vynikajícího amerického spisovatele. Nešlo však jen o to rozepsat povídky do dialogů, nýbrž bylo třeba se vypořádat nějakým způsobem se staticností a popisností stylu Saroyanových povídek, odstranit tyto pro dramaturgii nepříznivé rysy, aniž by tím byla poškozena typicky saroyanovská atmosféra, aniž by byla ochuzena myšlenka, naopak aby byla zřetelná a jednoznačně vyjádřena bez zbytečných berliček či obalů.

Divadlo na Albertově pracuje i dál. V současné době nacvičuje 2 další inscenace, jednak hru *Járy Cimrmana Vizionář* /!/, jednak hru *Jana Schmida Trináct vůní*. Soubor má tedy spoustu plánů do budoucnosti, nepřestává hledat výraz sobě nejvlastnější.

Pardubické Visuadlo je soubor, který vznikl v prosinci 1982. Dosud inscenoval čtyři hry. První z nich bylo pásmo složené z vlastních písní, scének, monologů a poezie /s použitím textů Ůrkenyho, Cizlerových a dalších/ s názvem *Večer na inzerát*.

Druhou inscenací bylo rovněž pásmo - tentokrát z textů černošského básníka J. L. Hughese *Nechte mě jít*. Tento pořad zvítězil v krajském kole soutěže divadel poezie v Poličce a reprezentoval Východočeský kraj na Vokrově Prostějově 1983.

Potřetí vystoupili členové Visuadla s pásmem *Adam, Eva a Třetí Sex ...* I tentokrát zvolili formu montáže z různých textů /Vian, Galszinski, Grodzienska, Cizler a. d./. Toto pásmo bylo určeno k sérii vystoupení pro chmelové brigády v severozápadních Čechách.

Na naší přehlídce se Visuadlo představí svou zatím poslední hrou, montáží z poezie jedné z nejzajímavějších osobností meziválečné ruské poezie - Mariny Cvetajevové. Název inscenace - *Volná variace na Poemu konce*. Visuadlo se snaží o zhoštění se textu způsobem ne zrovna tradičním - místo obvyklého rozepsání scénáře na role jednotlivců usiluje spíše o výkon kolektivní - těžko se proto dá mluvit o jednotlivých rolích herců, jde o jednotlivý výkon, o polyfonní roli všech účinkujících /9 dívek a 1 muž/. Připomeňme ještě, že tato inscenace se umístila na druhém místě v krajské soutěži divadel poezie.

PŘEDSTAVUJEME VÁM BRNĚNSKÉ SOUBORY ZUČ

The Gypsywood Players

Je skupina zájmové umělecké činnosti SSM při katedře anglistiky a amerikanistiky FF UJEP. Její název lze chápat jako anglický překlad lidové etymologie jména Cikháň /cikánský háň/. Jedná se o rekreační středisko Univerzity J. E. Purkyně v Brně, ležící v malebném prostředí Českomoravské vrchoviny. Na Cikháňi se totiž 9. prosince 1965 konalo první představení. V rámci intenzivního konverzačního kursu nacvičila doc. dr. Jessie Kocmanová, CSc., s jednou skupinou kursistů komedii S. Houghtona *Drahý zesnulý*. Při dalších kursech se pak nacvičovaly a na Cikháňi hrály ukázky absurdního divadla /Pinter, Albee v r. 1966/, hororu /Jacobs, 1967/ i současného dramatu /Sparková, 1967, Waterhouse a Hall, 1968/. Ke hře posledně jmenovaných autorů napsal hudbu jeden ze studentů, Petr Antonín. Hudební složka, nastudovaná dr. Alešem Svobodou nebo později Tamarou Vraštilovou a dnes Janou Nezmeškalovou, se objevuje i v dalších hrách počínaje Bernardem Shawem v r. 1971 /*Dům zlomených srdcí, Sňatky*/.

V historii Gypsywood Players se setkáváme i s třemi hrami Williama Shakespeara /*Sen noci svatojánské*, 1972, *Večer tříkrálový*, 1974, a *Jak se vám líbí*, 1977/. Po stránce jazykové nebyly ovšem tyto hry velkým přínosem. V r. 1978 bylo inscenováno zatím nejnáročnější představení, *My fair lady*. Hudební doprovod a malou pěveckou skupinu připravil a řídil dr. Aleš Svoboda, v hlavních rolích vynikli Iva Garďavská a Don Sparling.

V r. 1974 se změnila organizační stránka divadelní skupiny, stala se skupinou zájmové činnosti SSM při katedře, prvním svazáckým vedoucím byl M. Pospíšil. Od r. 1975 pracuje skupina tak, jak ji známe dnes. Po nastudování hry během intenzivního kursu katedry anglistiky na Cikháňi vystupuje skupina pro Krajský pedagogický ústav v Brně, pro Jazykovou školu v Brně, od r. 1977 pak pravidelně pro anglisty v Olomouci a od r. 1983 i v Bratislavě. Skupina hrála i v Kroměříži, Jindřichově Hradci a Ostravě.

Po dvou pouze "mluvených" hrách současných autorů Alana Ayckbourn /1980, první společná režie J. Kocmanové a D. Sparlinga/ a Patricka Whita /1981/ se Gypsywood Players vrátili k písničkářům ve dvou současných komediích /Alan Bennett, *Habeas Corpus*, 1982, a Thornton Wilder, *Dohazovačka*, 1983/.

Některé náročné inscenace by byly nad síly samotných anglistů, a tak se vyvinula užitečná spolupráce s posluchači hudební vědy. Další druh spolupráce byl sice jenom příležitostný a neplánovaný, nicméně velmi přínosný. Na řadě her spolupracovali postgraduální studenti z Británie nebo USA a svou účastí velmi přispěli k postupnému zlepšování mluveného projevu našich divadelníků. Byli to Roddie Paton v r. 1971, Tim Bowen /1972/, Irena Brichtová, Reginald Edwards a Barbara Walkerová /1975/ a Michael a Karen Beckermanovi /1978/.

Někteří členové skupiny po absolvování fakulty pracovali nebo pracují s divadelními skupinami na svých školách. Nejúspěšnější je Libuše Čížková v Jindřichově Hradci: se svou skupinou byla i v zahraničí, což se Gypsywood Players dosud nepodařilo /z finančních důvodů/.

Zájmovou skupinou SSM při katedře anglistiky prošla řada studentů, kteří dnes působí na filozofické fakultě /Kudrnáč, Kudrnáčová, Kriaková, Rabušic, Váňová/ nebo na brněnské jazykové škole /Antonín, Brídl, Chalupová, Jazyková, M. Pospíšil/.

Představení Gypsywood Players jsou výsledkem dlouhé práce na hře, nikdo si však nenařiká, že ztrácí čas. Jistě k tomu přispívá i citlivá dramaturgie, která volí žánrově vhodné hry, tj. především komedie, v nichž nikdy nechybí kritický pohled nebo hlubší problematika.

Divadelní představení byla původně pouze součástí kursů na Cikháji. Dnes je nácvik na Cikháji nutný jako forma soustředění, s výsledky své práce se Gypsywood Players představují před brněnskou i mimobrněnskou odbornou veřejností. V r. 1983/84 se účastnili i soutěže ZUČ a v krajském kole se umístili na druhém místě.

JAKO HOSTÉ VYSTOUPÍ

Recitační skupina KÁMEN DŮRAZU při FF UJEP v Brně s pásmem poezie Symfonie pro znuděné diváky a elektrický proud. Soubor byl založen 24.4.1984 v dopoledních hodinách, odpoledne úspěšně absolvoval fakultní kolo soutěže Šrámkova Sobotka a byl navržen na postup do ústředního kola. Tvoří jej Jana Běloveská, Karel Pala a Roman Ráček, členové jiného brněnského divadelního seskupení VADIDLA. V tomto recitačním pásmu se snaží o vlastní pohled na některé zapomenuté oblasti poezie.

Vzhledem k celkové krátké historii souboru je i jeho inscenace krátká, přesto i tak na hranici časové únosnosti, jak pro diváky, tak i pro inscenátory. Proto bude toto pásmo uvedeno jako zpestřující vložka večerního programu.

V dnešním programu uvidíte plzeňské amatérské divadlo LUKS, působící při FV SSM strojní fakulty v Plzni. Ti z vás, kteří sledovali minulý ročník Akademického Brna, si ještě pamatují na představení Pýcha předchází pád, ve kterém se nám představil hlavní protagonista a hlava projektu LUKS - Michal Hecht - a jeho tehdejší partnerka na scéně Markéta Potužáková. Dnes uvidíme hru Schýza, jejímž autorem je opět Michal Hecht a v ní mu partnera vytvoří Petr Tománek alias Kuře. Na otázku, proč změnil spolupracovníka, odpověděl Michal Hecht: "Markéta mi nevyhovovala pohlavím." /na vysvětlenou: ve hře jsou pouze dvě mužské role .../. Ke hře samotné řekl Michal Hecht: "Jsou to bláznivé scénky, nelogicky až absurdně spojené, tedy schýza /název vyplývá z nenávaznosti jednotlivých scének/. Vše je doplněno z 50 % pantomimou." Hru napsal Michal Hecht o minulých prázdninách, oficiální premiéra byla v prosinci 1983 v Plzni.

Michal Hecht je v oblasti divadla výjimečně aktivní; kromě vlastních projektů hraje ještě v plzeňském divadle Dialog a hostuje navíc v divadle Družba tamtéž. V současné době tvoří s přáteli celomimprovizované večery.

Popřejme mu, aby se mu na letošním ročníku Akademického Brna 84 příjemně vystupovalo a aby mu jeho elán vydržel i nadále.

